

Haridus

Soov
riigigümnaasium
Saue valda
planeerida on
jätkuvalt tugev Ik 2

Sünnipäev

Vikerkaar
tähistas 55.
sünnipäeva
särava
lavašõuga Ik 5

Sport

Vibuklubi
Sagittarius võtab
hooaja kokku
ja heidab pilgu
tulevikku Ik 6

Tasub teada

Kui pensioni
saaja töötab,
peab ta
hindama aasta
kogutulu Ik 9

Mis võiks olla ülevallaline tegu aastal 2017? Ik 3

SAUE SÕNA

NR 23 (499)
15. detsember
2017

Saue linna infoleht

Jõulurahu kõigile!

Saue Sõna

Esimesel advendil, mis tänava ehmatas tõeliselt raju koerailmaga, juhatasid küünalde süütamise linna jõulupuul sisse vallavanem Andres Laisk, volikogu esimees Harry Pajundi ja Saue kristliku vabakoguduse pastor Erki Kuld, kes üheskoos sümbolse küünla läitsid, misjärel lõid loitma tuled Saue linna jõulupuul, mis tänava tuli Sauele naabervalla Saku Kase-metsa külast.

Keskuse parki kogunenud sauelastele, kes ilma trotsides olid tulnud osa saada jõulurõõmust, mida toob kaasa küünalde süütamine kuusepuul, esinesid linna koorid: Saue

Poistekoor, Saue Poistekoori 2.-4. klassi ettevalmistuskoor, Saue Noorte Meeste Koor, Saue Segakoor ja Saue Güm-

naasiumi Väikeste Tüdrukute Koor Elviira Alamaa ning Grete Põldma juhatamisel. Saue vabakiriku rahvas pak-

kus kuuma jooki ja piparkooke. EELK Keila Miikaeli koguduse diakoni Anu ja abiõpetaja Juha Väliaho eestvedamisel

oli päevakeskuses näitusmüük „Jõuluoetus“. Müügil oli kristlik kirjandus ja meened. Näitus on avatud jõulupühadeni.

Soov riigigümnaasium Saue valda planeerida on jätkuvalt tugev

Kristo Kokk
Saue Gümnaasiumi
hoolekogu aseesimees

Viimastel kuudel on Saue valda planeeritava riigigümnaasiumi ja kõige sellega seonduva - asukoha, üldise kontseptsiooni - ning selle plusside ja miinuste ümber olnud palju diskussiooni. Kirgi on üles kütnud riigigümnaasiumi vastandamine täna juba tuttava, mugava ja hästi toimiva Saue Gümnaasiumiga.

Saue vallavolikogu on taasavanud riigigümnaasiumi temaatika ja sellega kinnitanud oma huvi teema vastu.

Vahepealne vaikelu on algselt kindlalt realiseeritavale plaanile luua uus gümnaasiumimaja Saue valda, täpsemalt Laagri alevikku, andnud ka mõningase tagasilöögi.

Täna soovib Tallinn esialgse kahe uue kooli asemele kolme, mis seab ohtu riigigümnaasiumi rajamise Saue valda. Selles osas võin aga volikogu liikmena kinnitada, et töö käib ja soov riigigümnaasium Saue valda planeerida on jätkuvalt tugev.

Toimiv riigigümnaasium Viljandis ja selle edulugu

Abivallavanem Andres Kaarmanni abil ja eestvedamisel oli huvilistele 28. novembril väljasõit Viljandisse, kus asub üks riigigümnaasiume - Viljandi Gümnaasium. Väljasõidu eesmärk oli soovijatele tutvustada toimivat gümnaasiumit ja selle edulugu. Kahjuks oli osalejaid loodetust

vähem ja ennekõike lastevanemate osakaal pea olematu.

Kohtusime Viljandi Gümnaasiumi juhtkonnaga ja tutvusime koolimajaga. Samuti oli kohtumine endise Paalalinna Gümnaasiumi, pärast riigigümnaasiumi reformi Paalalinna Põhikooli direktoriga.

Ringkäik Viljandi Gümnaasiumi uues majas tekitas palju positiivset vastukaja, kuivõrd tegemist on 2012. aastal valminud ja 2013. aastal Eesti Sisearhitektide Liidu avaliku ruumi aastapreemia pälvinud ehitisega, mis on loodud just gümnaasistide tarbeks ja nende vajadusi arvestades, paistes silma avara ruumilahenduse ning moodsa tehnoloogia, lesilate ja muude uuenduslike sisekujunduslike elementidega.

Kõik on lihtne ja loomulik ning detailideni läbi mõeldud. Suur avatud mitmfunktsiooniline ruum justkui propageerib kaasaegset avarat maailmapilti ja mõttelaadi.

Majja sisenedes reedab kooli olemuse ehk ainult garderoobile iseäralik lõhn - koolis käib ikkagi 540 gümnaasisti.

Muus osas oleksid nagu sattunud pigem mõnda moodsasse kõrgkoolihoonesse: üldine foon on rahulik ja akadeemiline, ei toimu tavapärasest närvilist ringijooksmist ning kõrva ei häiri koolimajadele muidu nii iseloomulik lärm.

Tundide algusest ei anna märku vali koolikell, vaid õpilane peab tundma kella ja ise õigel ajal õigesse ruumi tee leidma. Just nagu ülikoolis. Õppimine peab tuginema soovile, mitte käsule.

Õppeprogramm on üles ehitatud kursuste süsteemile, noortel on võimalik valida kuue erineva kallaku vahel. Valida saab matemaatika-füüsika, keelte, kunsti, sotsiaalteaduste, loodusteaduste või majandusharu vahel.

Valikaineid on võimalik valida 70 erineva täiendkurse vahel - ainuke on nõue, et 12-pealine publik kokku saaks.

Kes ei taha ega oska mängida pallimänge, saab kehalise kasvatus arvestuse kätte kas tantsides (tants, jõusaal), õues joostes (üldkehaline ettevalmistus) või kergejõustikku harrastades (sisetreeningud). Uudse kontseptsiooni mõte ja läbiv eesmärk on, et noor ei pea täitma pealesurutud kehalisi norme, vaid saab spordialade vahel ise valida ja tegeleda sellega, mis talle meeldib, peasi, et ta liiguks.

Kolmandik õpilaskonnast on pärit väljastpoolt Viljandit. Käiakse koolis nii 50 kui 25 kilomeetri tagant. Riik toetab soovijaid transpordisoodustuse

ja majutustoetusega. Pole harv, kus õpilased võtavad kahekolme peale üüripinna.

Siinkohal on 5-kilomeetrine asukohamuutus Sauet silmas pidades täiesti kohatu võrdlus. Peamine on aga asjaolu, et enam me ei kaotata gümnaasist Tallinna ja Tartu eliitkoolidele, vaid kohalik noor valib kodulähedase riigigümnaasiumi.

Kuidas elab põhikooliks muutunud Paalalinna põhikool?

Saamaks olukorrast tervikpilti, käisime kohtumas ka Paalalinna Põhikooli direktoriga, kes ei paistnud olevat ei kibestunud ega ametialaselt solvatud sellest, et gümnaasiumiosa käest ära võeti.

Vastupidi, läbiviidud muudatus on tänaseks andnud ainest

ambitsioonikale plaanile põhikooli osagi reformimise ja arendamise hakata.

Direktor tunnistas, et 12-klassilise kooli puhul kulub suurem osa koolipersonali ressursi paratamatult gümnaasistide õpetamisele, põhikool jääb aga tagaplaanile. Samas just varases kasvueas laps nõuab ja vajab rohkem tähelepanu.

Positiivse poolena tõi ta välja veel asjaolu, et pärast gümnaasistide lahkumist on põhikooli õpilased hakanud üles näitama rohkem initsiatiivi ja veavad ise täna kõiki traditsioonilisi üritusi, sh koolilehe väljaandmine, õpetajatepäeva korraldamine jne. Selline asjade käik annab lastele hea võimaluse areneda ja sirguda iseseisvamaks.

Gümnaasiumi ja põhikooliastmete lahutamise protsess Viljandis

Olukord 2011. aastal

- ◇ Kolm konkureerivat omanäolist gümnaasiumi, õpilaste arv kahaneb, ülal pidada kolme kooli võrdselt käib omavalitsusele üle jõu. Perspektiiv maakonna lõikes - ühe paralleeliga gümnaasium pole jätkusuutlik ja ei võimalda nii rikkalikku taset kui mitme paralleeliga kool.
- ◇ Põhikooli ja gümnaasiumi riiklikust õppekavast lähtuvad eesmärgid on väga erinevad.
- ◇ Mõtted muudatuste läbiviimiseks algasid 2001 (K. Küttise magistritöö).

Viljandi Gümnaasium alustas tööd 2012. aastal

Olukord 2016. aastal

- ◇ Riigigümnaasium tagab kõrgekvaliteetset hariduse, mis arvestab noorte arengut ja huve.
- ◇ Õpilastele on tagatud riigi ettenähtud hüved (tasuta koolilõuna, majutuse soodustus).
- ◇ Valikainete, suundade hulk on oluliselt rikkalikum kui enne reformi.
- ◇ Noored on väga rahul, sest „puhtas gümnaasiumis“ on õhkkond oluliselt akadeemilisem.
- ◇ Eakaaslased on kõik koos.
- ◇ Õpilaskond on motiveeritum.
- ◇ Peaaegu on peatunud Viljandist mujale gümnaasiumisse minevate õpilaste hulk, protsess on vastupidine.

- ◇ Iga Viljandi kooli parimad traditsioonid jätkuvad gümnaasiumis.

Olukord põhikoolides 2016. aastal

- ◇ Kolm põhikooli on koostööpartnerid, puudub tööd halvav konkurents õpilaste arvu pärast.
- ◇ Õppekava eesmärgid on kergemini saavutatavad.
- ◇ Reeglid on kõigile õpilastele ühesugused.
- ◇ Koolimaja on puhtam, pole suitsu vms probleeme.
- ◇ Turvalisus - võõraid vähem kui torukoolis.
- ◇ Õrn teismeliseiga saab piisavat tähelepanu, mida torukoolis pole.
- ◇ Koostöö erinevate kooliastmete juures on suurem ja tõhusam.
- ◇ Reformi käigus on koolidel võimalik reorganiseerida personali, leida „oma nägu“.
- ◇ Omavalitsuse ülesanne - võrdne hea põhiharidus kõigile - on täidetud.
- ◇ Edasi õppima asumisel on kõik võrdses olukorras.
- ◇ Koolireform annab võimaluse personalipoliitika elluviimiseks.
- ◇ Kõik traditsioonid jätkuvad.
- ◇ 9. klass võtab rohkem vastutust.
- ◇ Karjäär töö on tõhusam.

Mis seisus oleme riigigümnaasiumiga?

Andres Kaarmann
Abivallavanem

Oleme kohtunud haridusministeeriumi esindajatega riigigümnaasiumi küsimustes. Haridusministeerium on vallale ka kirjalikult kinnitanud, et on valmis jätkama läbirääkimisi ning kokku leppima riigigümnaasiumi täpsemad tingimused ja ajakava.

Samuti on ministeerium soovinud, et uus Saue Vallavolikogu kinnitaks, et riigigümnaasiumi avamise hetkest ei pea

vald üleval gümnaasiumiosaga koole.

Teema vajab kiiret selgust ka selle pärast, et järgmisel õppeaastal õpilaste arv kasvab ja Saue Gümnaasium vajab täiendavalt 6-8 uut klassiruumi või tuleb õppetöö osaliselt korraldada kahes vahetuses.

Sellest johtuvalt oleme volikogule ette valmistanud otsuse eelnõu, kus kinnitame soovi ja

valmisolekut jätkata läbirääkimisi tulenevalt Saue valla ja ministeeriumi vahel sõlmitud heade kavatsuste kokkulepest.

Eelnõu läheb arutusele jaanuari volikogus. Enne seda annavad sellele oma hinnangu volikogu komisjonid, Saue Gümnaasiumi hoolekogu ja õpilasesindus.

Hoolekoguga on kokku lepitud, et soovi korral ja vajadu-

sel kohtume lapsevanematega, anname selgitusi ja vastame küsimustele.

Et Euroopa Liidu toetusrahade otsustamisel ja kasutamisel on oma kord, peame oma vastuse ministeeriumile saatma hiljemalt 1. märtsiks. Täpsemad tingimused lepatakse kokku läbirääkimiste käigus, kuid Saue gümnaasiumiosa sulgemine ei saa toimuda enne 2021. aasta lõppu.

Sissekirjutus on südametunnistuse küsimus ja teenuste saamise eeldus

Saue Vallavalitsus

Saue vallamajas leitakse, et on vastutustundlik ja mõistlik olla ametlikult sisse kirjutatud sinna, kus realselt elatakse ja hüvesid tarbitakse. Teisalt jätkatakse ka ühendvallas printsiipi, et toetused ja teenused on enamasti kättesaadavad vaid inimestele, kel on elanike-registris kanne Saue valda.

Ühelt poolt annab see valdale võimaluse adekvaatsemalt planeerida kohalikku elukorraldust, olgu selleks teede korrashoid, vallasisesed bussiliinid, sotsiaalabi või kultuurikorraldus.

Kui on teada potentsiaalsete kasutajate hulk, on planeerimisvõimekus tõhusam ja tulevikuvaade selgem. Saab prognoosida, kui palju on vaja lasteaia- ja koolikohti, kui palju võib tõusta abivajajate arv elanikkonna vananemise tõttu, millised on huvigrupid, kes tarbivad vaba aja teenuseid, ja palju muud.

Teiselt poolt on kõikide nende kohalike teenuste rahastamise eeldus maksude laekumine elanikelt, sest üksikisiku tulumaks moodustab ligikaudu 80% vallaelarvest.

Oluline kuupäev 31. detsember 2017

2018. aastal laekuvate maksude aluseks on elanikeregistri andmed 2017. aasta 31. detsembri seisuga.

Kõikide inimeste palgatu-

Kuidas registreerida end Saue valla elanikuks?

Tuleb täita elukohateate blankett. Perekonnaliikmed võivad esitada ühise elukohateate.

Elukohateate esitamiseks on neli võimalust:

1. Täita blankett omavalitsuses kohapeal.
 - ◇ Riisipere tee 8, Haiba küla 73601, Saue vald
 - ◇ Nissi tee 53c, Riisipere 76202, Saue vald
 - ◇ Tule 7, Saue linn 76505, Saue vald
 - ◇ Veskitammi 4, Laagri alevik 76401, Saue vald
2. Saata blankett postiga ühele ülalnimetatud aadressidest.

3. Saata blankett e-postiga digiallkirjastatult ühele järgmistest aadressidest: kernuvv@datanet.ee, nissi@nissi.ee, saue@saue.ee, info@sauevald.ee.

4. Esitada elukohateade elektroonselt kodanikuportaali www.eesti.ee kaudu.

Elukohateate blanketi saab

- ◇ Omavalitsuse majast
- ◇ Kodulehekülgedelt www.kernu.ee, www.nissi.ee, www.saue.ee, www.sauevald.ee

Lisainfo telefonidel 679 3011, 608 7231, 679 0180, 654 1130.

lult, kes aastavahetuseks on ametlikult valla elanikud, laekub järgmise aasta jooksul osa tulumaksust valla eelarvesse. Aastasisesed muutused registris tulumaksu laekumisel mõju ei oma.

Sissekirjutusest tõusev kasu on ka isiklikus rahakotis tuntav, sest tänava detsembris vallavolikogus vastuvõtmisele minev toetuste pakett on seotud suures osas saajate elanikeregistri kirjega, olgu selleks talvine teede lumest lahtilükkamine või lasteaiaaega saamine.

Rahalised toetused või soodustused on eranditult kõik seotud ametliku elanikustaatusega, kusjuures paljudel juhtudel saab määravaks kõigi

pereliikmete sissekirjutus Saue valda.

Teisiti öelduna - neil, kes ei ole 31. detsembri 2017 seisuga rahvastikuregistri andmetel Saue valla elanikud, puudub alus saada Saue valla antavaid toetusi või soodustusi.

Omavalitsuse tulubaasi kolm peamist komponenti

Kohaliku omavalitsuse tulud moodustuvad kolmest peamisest komponendist: maksutulud, teenuste müügitulud ja riigi makstavad sihtotstarbelised vahendid.

Riigi makstavate sihtotstarbeliste vahendite kasutamise üle vallal üldjuhul otsustusõigus puudub. Selle eest makstakse

näiteks õpetajate palgad, ühe osana õpilaste toit, sotsiaaltoetused, osaliselt teede remont, toetus laste huviharidusele ja mitmed teised riigi finantseeritud tegevused.

Kokku moodustavad maksutulud vallaelarve tuludest ligikaudu 80%. Tulumaksu määr Eestis on 20%, millest omavalitsused saavad täna 11,6% oma territooriumile registreeritud elanike tulumaksust.

Maamaksu määr on pärast kodualuse maa maksust vabastamist oluliselt vähenenud, kuid on siiski oluline komponent omavalitsuse tulubaasis.

Mida suurem on valla rahakott, seda suurem saab olla pakutavate teenuste hulk ja kvaliteet

Kahjuks ei ole vallal palju võimalusi tulubaasi suurendamiseks. Lisaks maksutulule on teenuste müük ja erinevad projektitoetused. Ühe võimalusena saab ja kasutataksegi investeringuteks laene. Need aga tuleb kokku lepitud ajal koos intressidega tagasi maksta.

Me ei tea täpset meie vallas elavate inimeste hulka, aga see on kindlasti suurem kui end rahvastikuregistris Saue valla elanikuks registreerinute arv.

Kas siin elab rohkem 1000 või 2000 inimest või enamgi, on raske öelda. Samas aga tähendaks 500 uut maksu- maksajat, võttes arvesse seda,

Valik Saue valla elaniku toetusi ja soodustusi

- ◇ Sünnitoetus
- ◇ Esmakordselt koolimineva lapse toetus
- ◇ Lasteaia kohatasu soodustus
- ◇ Lasteaia toidukulu päevamaksumuse soodustus
- ◇ Huvihariduse toetus
- ◇ Eralasteaia või -hoiu toetus
- ◇ Soodsam rongisõit
- ◇ Tasuta sõit Saue valla siseliinidel

et riik suurendab 2018. aastal kohalikele omavalitsustele eraldatavat tulumaksu osa, meie vallale suurusjärgus miljonit eurot lisaraha aastas.

Mõtlemapanev, sest siin tegelikult elavad ja teenuseid tarbivad - olgu selleks kas või valgustatud teed ja tänavad -, kuid end Saue valda mitteregistreerinud inimesed jäätavad valla ilma maksutulust, mille eest saaks enam remontida teid ja tänavaid, lasteaedu ja koolimaju, rajada uusi kergliiklusteid, parendada valgustust, luua juurde vaba aja veetmise ja sportimise võimalusi ning teha muudki vallaelanikele kasulikke ja vajalikke.

Öeldakse, et ka üks on lahinguväljal sõdur ja seda ta kindlasti ongi. Seepärast on oluline, et iga vallas elav inimene oleks ka valda sisse kirjutatud.

Jäätmeveost vabastatutel tuleb 20. jaanuariks esitada kirjalik kinnitus

Saue Sõna

Jäätmeveoseaduse § 69 lg 5 kohaselt tuleb korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud jäätmevaldajal esitada iga-aastaselt omavalitsusele kirjalik kinnitus, et kinnistul ei ole eelmise aasta kestel elatud või seda kasutatud.

Palume kõigil jäätmevaldajatel, kes on Saue Linnavalitsuse korraldusega loetud korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks, esitada vallavalitsusele hiljemalt 20. jaanuariks 2018 sellekohane vabas vormis kirjalik kinnitus kas posti või e-posti teel: Tule 7, Saue linn 76505, Saue vald või saue@saue.ee.

Kirjalikus kinnituses palume märkida:

- ◇ korraldatud jäätmeveoga mitte-

liitunuks loetud jäätmevaldaja nimi;

- ◇ korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks loetud aadress;
- ◇ tegelik elukoha aadress;
- ◇ telefon, e- posti aadress (e-posti olemasolul);
- ◇ kinnituse tekst: käesolevaga kinnitan, et korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks loetud perioodi kestel ei ole korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks loetud kinnisasjal 2017. aasta kestel elatud ega seda kasutatud;
- ◇ allkiri ja kuupäev.

Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunud jäätmevaldajad, kes ei esita nimetatud tähtajaks kinnitust, loetakse alates 21. jaanuarist 2018 korraldatud jäätmeveoga automaatselt liitunuks.

Samas liigas mängivad Kernu, Nissi ja mõlemad Saue

Anne-Ly Sumre

Aasta tegu 2017 konkursis toimub esimest korda suuremas konkurentsisis, samas liigas lähevad hindamisele mõlema Saue ning Kernu ja Nissi ägedamad teod.

Öeldakse, et ega eestlane napilt kedagi kiitma või kellelegi tunnustavalt õlale patutama ei lähe. Ja siis öeldakse, et igaüks seda sisimas ikka vaikselt ootab. Nüüd on lihtne võimalus kõva häälega oma poolehoidu avaldada välja öelda.

Saue ühendvalla aasta tegu 2017 on auhind, mis antakse, et tunnustada kogukonnale olulise tähtsusega ettevõtmist ja selle eestvedajat.

Saue valla aasta teole oodatakse ettepanekuid koos põhjendusega ja esitamisel ei peaks end liialt ahistama mingite kriteeriumitega.

See võib olla juhitud nii ettevõtte, oma-

valitsuse, lihtinimese või külaseltsi poolt. See võib olla suur asi, nagu muuseumi avamine, aga samahästi ka väike keegi-tegikellegi-elu-palju-ilusamaks või miski, mis võib-olla välja suurelt ei paistagi, aga on küla jaoks hullult tähtis.

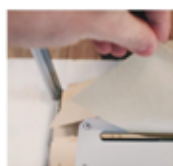
Esitatavad ettepanekud pannakse hääletamiseks välja alates 2. jaanuarist Saue valla Facebooki lehel, valla kodulehel ja raamatukogudes. Võitja kinnitab vallavalitsus vastavalt hääletustulemustele ja see pärjatakse veebruaris, kui Saue vald tähistab Eesti Vabariigi aastapäeva piduliku vastuvõtuga.

Esita oma ettepanek juba täna ning näitame meie tegusatele ja ägedatele, et tegelikult me ikka märkame ja oskame hinnata.

Saada ettepanek e-postiga aadressile annely.sumre@sauevald.ee ja osale jaanuarikuus hääletusel veebilehel www.sauevald.ee või www.facebook.com/Sauevald.

Valimisjutte-
küstitleme
kandidaate

lk 2 ja 3

Muljed
meeleolukalt
rongisõidult

lk 4 ja 5

Hobujõulised
ettevõtmised
Ruilas ja Turbas

lk 6 ja 7

OKTOBER 2017 Saue Valdur SAUE VALLA LEHT, MIS KIRJUTAB KÕIGEST TÄHTSAST JA TÕREDAST

Saue Sõna läheb, Saue Valdur tuleb

Saue Sõna

See on siis nüüd selle aasta viimane ja üldse viimane Saue Sõna. Aasta algusest hakkab üle kogu uue valla kaks korda kuus postkastidesse jõudma uus leht Saue Valdur (pildil), mille tiraaž on aukartust ärata – 10 000.

Aga räägime Saue Sõna saamisloost. Jõudis ju leht ühtekokku ilmuda 28 aastat, viimane lehenumber on järjekorras 499.

Oli 1989. aasta detsembri lõpp, kui ilmavalgust nägi Saue Sõna esimene number.

Lehe esimene toimetaja oli Silvia Annus ja päis ütles, et tegu on SAUE ALEVI RSN TÄITEVKOMITEE INFOLEHEGA.

Tolleaegne alevi täitevkomitee esimees Orm Valtson, keda mäletame kui Saue kauaaegset linnapead ja volikogu esimeest, pöördus lehe avaartiklis elanike

poole sõnadega: „Lugupeetud sauelane, mul on rõõm teid tervitada Saue Sõna esimese numbri ilmumise puhul. Kas uue aja märk? Usun, et jah.“

Lehe väljaandmisega tegeles üks inimene, kes kogus artikleid, toimetas, lõi need masinakirjas ümber – arvutiajastu polnud ju veel alanud –, organiseeris trükkimise ja müügi.

Lehte trükkis ENSV Agrotööstuskomitee TKV rotaprint. Trükiarv oli 500 ja hind 20 kopikat.

28 aastat on möödunud. Saue Sõna muutus ajas palju: täisvärviliseks, ilmumissagedus kasvas 23 numbrile aastas, formaat muutus A-4-st A-3-ks, numbri lehekülgede arv jäi vahemikku 8-16, tiraaž oli 2500 ja leht jõudis sauelaste postkasti tasuta.

Kui üles lugeda, kes on 28 aasta jooksul lehe ilmumise eest hea seisnud suuremal või

väiksemal määral, on loetelu päris pikk: Silvia Annus, Sirje Piirsoo, Riina Tammistu, Gertud Vösu, Aili Mölder, Juhan Hindov, Olav Kruus, Kristiina Kotter, Haldi Ellam, Kati Kais ja lõpuks taas Sirje Piirsoo.

Siinkohal ongi kätte jõudnud paslik aeg tänada kõiki neid inimesi, koostööpartnereid ja kaaskirjutajaid, kes leheveergudel sõna on võtnud, toredaid lugusid ja pilte saatnud või mõtteid jaganud, millest kirjutada. Teieta ei oleks võimalik olnud Saue Sõna sellises mahus ja sellisel kujul välja anda. Suur aitäh teile ja samuti lugejatele, kelle tagasiside lehe kohta oli alati väga väärtuslik ja ei jäänud tähelepanuta.

Kohtumiseni uuel aastal Saue Valduri veergudel. Teie mõtted, info toimuva kohta ja tagasiside on jätkuvalt väga teretulnud.

Juuniorliiga osalejad Eesti meistrivõistluste 3. etapil Väike-Maarja mudelihallis. Foto: Väike-Maarja Mudelihall

Automudeliringi õpilased näitavad võistlustel tulemusi

Henri Nurmela HOBIZone mudeliringi juhendaja abi, mehaanik

Eesti meistrivõistluste 3. etapp *off-roadis* toimus 9. detsembril Väike-Maarja mudelihallis. Võistlusest võttis osa rekordiliselt 61 autot, kohal oli kolm sõitjat Lätist. Saue HOBIZone spordiklubi oli Väike-Maarjas väljas 13 sõitjaga.

Meie mudeliringi õpilane, juuniorliiga klassis viiendaks

kvalifitseerunud Marten Ojapõld pidi pärast eelmise etapi võitu sel korral leppima teise kohaga.

B-finaalis saavutas meie tiimist Sebastian Kosk 4., Marten Busch 7. ja Patrick Mere 8. koha. C-finaalis tuli Robin Pärna viiendaks.

2WD Buggy klassis oli meie klubist parim B-finaali neljandana lõpetanud Arpo Ensling. C-finaali võidu haaras Rando Mere, Saue HOBIZone'i

tegevjuht. Ajalooliselt esimese E-finaali võidu selles klassis sai meie klubiliige Andreas Tõlpt.

HOBIZone automudeliringi õpilastel on tänu Saue linna toetusele võimalik osa võtta Eesti meistrivõistluste sarjast. Meil on hea meel, et ka tulemused juba näha on. Jaanuaris toimub juuniorliiga etapp Saue, kus meie klubi õpilased kindlasti koduraja enda kasuks tööle panevad.

Üleskutse osaleda Eesti omavalitsuste talimängudel Viljandis

Terje Toomingas Saue Spordikeskuse juhataja

3-4. märtsil 2018 on Eesti omavalitsuste talimängud Viljandis. Kavas on murdmaasuusatamine, mäesuusatamine (mäesuusk ja lumelaud), meeste korvpall, naiste korvpall, lauatennis, male, kabe, ujumine ja juhtide võistlus - rohkem infot veebiaadressil www.joud.ee.

Soovime ühe sportliku ja tubli võistkonnaga oma uut valda edukalt esindama minna. Kui te teate kedagi, kes on võistlusel tubli ja aktiivne või olete ise, andke sellest teada Timo Hallisti meiliaadressil spordikeskuseprojektijuht@saue.ee.

Kiire on kahe spordialaga

Meeste korvpallis ja lauatennis on eelturniirid juba 20.-21. jaanuaril 2018.

Plaanis on teha läbi mängud-sõpruskohtumised meeste korvpallis laupäeval, 30. detsembril, kell 13-15 Saue Gümnaasiumi võimlas,

et välja selgitada parimad. Anna oma tulekust teada meiliaadressil spordikeskuseprojektijuht@saue.ee.

Lauatennise läbimängud-sõpruskohtumised on kolmapäeval, 10. jaanuaril, algusega kell 18 Kernu Rahvamajas. Registreerige palun Kaljo Põldaru meiliaadressil kaljo@kernu.ee või helistage 521 4206.

Eelneva aasta juhendist lähtuvalt võiks lauatennise võistkond olla 5-liikmeline: kaks meest (sünd 2001 ja varem), naine (sünd 2001 ja varem), poiss (sünd 2002 ja hiljem) ja tüdruk (sünd 2002 ja hiljem). Naine meest, tüdruk poissi ja noorteklassi võistleja täiskasvanut asendada ei saa. Paarimängudes võivad mängida ka noored.

Eesti omavalitsuste talimängude osalustasud, transporti, toitlustuse ja majutuse kulud katab vald.

Palun andke kindlasti endast märku ja komplekteerime ühe tubli Saue valla võistkonna.

Kauni jõulukodu konkurss 2017

Marju Norvik Heakorra peaspetsialist

Saabunud on taas aeg mil lumevaip katab maad, kuuskedel süttivad küünlad ja jõulurahu täidab meie hingi. See on rahu ja vaikuse aeg.

Kutsume Sind Saue ringi jalutama ja märkama meie ümber jõuluehteis kodaedu, kortermajasid, ettevõtteid ja

teisi ühiskondlike hooneid.

Ära jäta seda ilu enese teada, vaid anna kindlasti ka meile enda mõtetest märku.

Ootame ettepanekuid konkursile „Kaunis jõulukodu 2017“ hiljemalt 2. jaanuariks 2018 e-posti aadressile marju.norvik@saue.ee. Ilusamad jõulukodud saavad tunnustatud!

Ilusat jõuluootust kõigile!

Oksjoni ja loterii tulu läheb Saue lastele

Jaan Kalbus

LC Saue eestvedamisel oli 9. detsembril Saue mõisas veinikoolitus, millele järgnes haruldaste veinide oksjon. Koolituse viis läbi sommeljee Rein Kasela, kes jagas veinimaailma saladusi.

Osalejad said nautida eri geograafiliste piirkondade veinisorte koos eksootiliste suupistetega.

Pärast koolitust viis Tõnu Kumari läbi oksjoni, kuhu

Rein Kasela oli välja valinud oma veinikeldri säravamad margid. Koolitus leidis head vastuvõttu, tuli ettepanek korraldada selliseid ka edaspidi.

Oksjonil kogutud vahenditega toetavad lionsid Saue lapsi.

Samal päeval olid Saue Lionsklubi ja Saue Naisselts linna jõululaadal väljas ühise heategevusliku loteriiga, millel kogutud raha läheb Saue Gümnaasiumi laste heaks.

Vikerkaar tähistas 55. sünnipäeva särava lavašõuga

Saue Huvikeskus

Showgrupp Vikerkaar tähistas 25. oktoobril juubelit kontserdiga Salme Kultuurikeskuses. Vikerkaare asutamise on möödunud 55 aastat.

Sellise järjepidevuse on taganud juhendajate teotähe ja armastus töö vastu ning noorte tantsijate entusiasm ja tantsulust.

Sauel alustas showgrupp 1989. aastal. Esialgu Lainela nime all Saue mõisas, toonases Saue Kultuurikeskuses.

Juhendajana asus tööle Elo Marika Kongo, kes tegutseb Vikerkaare juhendajana tänaseni. Viimastel aastatel juhendab Sauel edasijõudnute rühma ka Vikerkaarest välja kasvanud Gerly Aadli.

Mitmekülgse inimesena on Elo Marika Kongo paljude tantsude ja esinemiskostüümide autor. Ka muusikaseaded tantsudele on tema koostatud. Mitmed Elo Marika loodud tantsudest olid ka juubelikontserdi kavas.

Saue Huvikeskuse õpilastest võttis sellest kontserdist tantsijatena osa 40 tütarlast. Esinesid nii nooremad kui vanemad vanusegrupid.

Vikerkaare kontserdid on alati olnud suurepäraselt korraldatud. Nii ka juubelikontsert.

Huvitavad tantsud, innukad esinejad toredates kostüümides, hästi välja valgustatud tantsufiguurid laval mõjuvad publikule elamuslikult ja lummutavalt.

Saalis oli palju isasid-emasid ja vanavanemaid, kes olid tulnud kaasa elama oma laste või lapselaste esinemisele. Noored tantsijad andsid endast maksimumi, lavalt õhkus energiat ja tantsurõõmu ning publik võttis selle tunnustuse ja aplausidega vastu. Palju õnne osalistele õnnestunud kontserdi ja juubelisünnipäeva puhul.

Fotod: Marek Metsläid

Kuressaare Linnateatri etendus „Savann” Saue Kontserdisaalis

Saue Huvikeskus

Kuressaare Linnateater tuleb 26. jaanuaril kell 19 Saue Kontserdisaali etendusega „Savann”.

Mis juhtuks, kui lihtsalt lukustaks ennast vannitupa ja ei tuleks sealt enam kunagi välja? Kui aga vannitoaga on seotud mälestused, mida sooviks pigem unustada?

Kellega suhelda siis, kui enesesse tõmbumine on kas soov või ehk paratamatus? Kas siis on enam julgust lahkuda vannist, oma mugavustsoonist, et rännata savanni, tundmatusse, gasellide ja lõvide maailma? Eriti, kui sinu painajad ei jäta sind isegi vannitoas rahule?

Neli hinge saavad kokku ühes vannitoas, nii aastal 2017 kui ka 1917. Saja aastaga ei ole ju eriti midagi muutunud, peale parasiitsõnade. Nutavad samamoodi, naeravad samamoodi. Aga elurõõm jääb.

Etendus on Kuressaare Linnateatri koostööprojekt teatriga „Kelm”.

Autor ja lavastaja Karl Koppelmaa, kunstnik Johannes Valdma. Mängivad Lauuli Otsar („Merivälja”), Markus Habakukk („Õnne 13”), Jürgen Gansen ja Risto Vaidla.

Etenduse pikkus koos vaheajaga on kaks tundi ja 15 minutit. Esietendus oli 25. jaanuaril 2017 Kuressaare Linnateatris.

Piletid on müügil Piletimaailmas ja Saue Huvikeskuse kontoris Saue Gümnaasiumi ruum 124 E-N 14-17 ja tund enne algust kohapeal. Piletite broneerimine tel 659 5009.

Detsembris on kõik piletid müügil soodushinnaga 10 eurot. Jaanuarist piletite hind 14 ja 12 eurot.

Pastellmaalide ja keraamika näitus raamatukogus

Virve Laan

Huvitegevuse juht

Detsembris on Saue Linna Raamatukogus avatud pastellmaalide ja keraamika näitus.

Saue Huvikeskus korraldab igal õppeaastal täiskasvanutele mitmesuguseid kunsti ja käsitöö kursuseid. Detsembri alguseks lõpetasid pastellmaali ja portselanimaali kursused. Keraamikat saab veel valmistada jõuludeni.

Kursustel valmis palju erinevaid töid. Pastellitehnikas maaliti sügisesi ja talviseid maastikke, lemmikloomade portreesid ja tantsivaid figuure.

Keraamikakursustel valmis-

Virve Laan (paremalt teine) ja tema täiskasvanud õpilased näituse avamisel.

Foto: Sirje Piirsoo

tati erinevaid lauanõusid, vaase ja kellasid.

Portselanimaalis katsetati kraapimistehnikat ja lüstervärvidega maalimist.

Valik nendest toredatest töödest on eksponeeritud Saue Linna Raamatukogus, mis on olnud meie pikaajaline koostööpartner näituste korraldamisel.

18. detsembrini saab Saue Linna Raamatukogus vaadata veel huvikeskuse õpilaste keraamika, käsitöö ja meisterdamise ringides valminud töid.

Huvikeskus soovib kõigile kursustel osalenutele ilusat jõuluaega ja rõõmsat aastavahetust. Uute kohtumisteni uuel aastal.

Vibuklubi Sagittarius võtab hooaja kokku ja heidab pilgu tulevikku

Vibuklubi Sagittarius

Aasta viimases artiklis on paslik kokku võtta parimad saavutused ja välja tuua klubi edukamad laskjad.

Vibulaskmises on kaks hooaega: sise- ja välihoogaeg. Sees lastakse lühemaid distantse väiksematesse märkidesse. Väljas seevastu pikemaid ja suurematesse märklehtedesse. Eesti kliimas on pikem aeg siselaskmisel.

Meie klubi treeningud on suuremas osas Saue kooli maneežis ehk sisetingimustes. Seetõttu on loomulik, et oleme edukamad olnud eelkõige sisehoojal.

Aasta lõpetasime sisekarikavõistlustega

Saue grupi parimad olid Hendrik Õun, kellele kuulus vanusegrupi noormehed kadetid esimene koht ja esikoht ka meeste arvestuses.

Teise koha saavutasid Hannes Erik Kail plokkvibu noorte poiste klassis ja Merylyn Ann Lippur sportvibu noorte tüdrukute vanuseklassis.

Annika Sõelsepp tegi tubli isikliku rekordi - kadetid neiu 8. koht. Meeste sportvibu arvestuses tuli Jaanus Gross viiendaks.

Kolmikvõit. Vasakult alates: Devon Touart, Hendrik Õun ja Robin Reidma. Fotod: Jaanus Gross

Aasta parim saavutus

Aasta parimaks saavutuseks võib lugeda Hendrik Õuna kvalifitseerumist noorte olümpiamängudele, mis toimuvad 2018. aasta oktoobris Argentiinas Buenos Aireses. Kvalifikatsiooniturniir oli samuti Argentiinas noorte MM-i ajal.

Hendrik püstitas MM-il kaks uut Eesti rekordit kadettide vanuseklassis. 60 m harjutuse uus rekord on 665 silma ja harjutuse teine pool tuli ka maailma mõistes ülikõrge 341 silma.

Segavõistkonnana suutis Eesti võistkond koosseisus Hendrik Õun ja Triinu Lilienthal tulla 6. kohale 36 võistkonna seas. Euroopa riikidest oli vaid Prantsusmaa meisteespool.

Hooaeg tõi kaasa isiklike rekordeid

Paljud noored suutsid nii sise- kui välisvõistlustel püstitada hulgaliselt isiklike rekordeid ja tulla tiitlivõistlustel esikolmikusse.

Saue linna sportlaste arvestuses on noorte seas hetkel tublim Hannes Erik Kail, kes viib meie plokkvibu laskmist edasi. Loodame peagi veel mõne sama vibuklassi noore võistlusjoonele saada.

Täiskasvanute seas on naiste pooltel ilma teinud Tiina Vimm.

Välihoogaeg oli tal päris tulemusterikas ja edukas. Tiinat seaks eeskujuks kõigile noortele ja täiskasvanutele, kes plaanivad proovida kätt laskmisalal.

Merylyn Ann Lippur, II koht sportvibu noored tüdrukud vanuseklassis

Hannes Erik Kail, II koht plokkvibu noored poisid vanuseklassis

Klubi korraldab Euroopa karikavõistluse etapi vibulaskejoooksus

Lisaks tavavibulaskmisele püüame oma klubi esindusega osaleda vibulaskejoooksu (*run-archery*) võistlustel. Ala on tuntud rohkem Lääne-Euroopas, samas oleme saanud väga häid kohti.

Septembri lõpus osalesime Hollandis Euroopa karikavõistluse 2. etapil, kus Jaanus Gross saavutas 5. koha meeste pika distantse harjutuses. Andra Gross oli 8. naiste sprindis ja Maarja Tänav samal alal 11. Võistkondlikult saime 18. võistkonna seas 11. koha.

2018. aastal korraldame esimese suurema võistluse siinmail. Euroopa karikavõistluse esimene etapp tuleb meie eestvedamisel Keilas.

Noortekoondise uksele koputavad uued laskjad

Järgmisel aastal osaleb Henrik Õun noorte olümpial, enne seda suvisel Euroopa noorte MV-I Kreekas. Noortekoondise uksele koputavad järgmised noored laskjad. Esimesed, kes silma hetkel torkavad, on Saue kooli õpilased Merylyn Ann Lippur ja Hannes Erik Kail. Jõudmaks suurtele rahvusvahelistele võistlustele, peavad noored läbima üsna karmi normatiivide täitmise. Loodame, et linna edasises arengus spordipaikade rajamise läbi paranevad ka Sagittarius klubi treeningutingimused.

Täname meie pikaajalisi toetajaid, kellela viimase 11 aasta suurepärase areng oleks olnud võimatu: Saue linn, Saue vald, AS Sami, Kultuurkapital.

Linna mälumängumeister on võistkond Tammetark

Saue Mälumänguklubi

Aasta lõpuni on jäänud mõned nädalad ja on paras aeg teha kokkuvõtte Saue Mälumänguklubi sügistalvistest tegemistest.

Saue linna 2017. aasta lahtised esivõistlused võistkondlikus mälumängus lõppesid vägeva superfinaaliga 28. novembril.

Kahe eelvooru järel oli olukord põnev. Medalitele pretendeeris vähemalt kuus võistkonda. Juhtis Tammetark 41 punktiga. Järgnesid Sammas 39 ning Ettur ja SG4 võrdselt 37 punktiga.

Superfinaal toimus kaheksa võistkonna vahel ja nagu eeldada võiski, oli võistlus äge.

Tammetark suutis siiski edu maad hoida ja tuli seitsmendat korda linna meistriks.

Siinkohal tuleb toonitada, et võistlused on lahtised ja osalejad võivad tulla ka mujalt. Teiseks tõusisiki lõpuks naaberlinna Keila kogenud võistkond.

Pronksile tuli jälle kahemeheeskond Sammas. Eelmise aasta võitja, valdavalt tugevatest Põltsamaa mänguritest

koosnev Tammetõru, jäi sel korral neljandaks.

Tänavu osales koguni kolmaski külalispaar, Salavat Julajev, kes, nagu nimigi ütleb, esindas Paldiski linna.

Suur tänu teenekale mälumängukorüfeeale Tenno Sivadile, kes 11 aastat on Saue Mälumänguklubi ettevõtmisi aidanud läbi viia, küsimusi koostanud ja õigusemõistjana tegutsenud.

Eesti Maakilb 2017-2018

Ülevabariigiline omavalitsustevaheline mälumängusari Maakilb algas 11. novembril. See ajalooline võistlus toimub juba 19. korda. Loodame, et valdade liitmise tulemusel järjepidevus ei katke, vaid lisandub uusi põnevaid võistkondi. See kehtib ka uue suure Saue valla kohta, sest Saue linn on küll selle aja jooksul mitmeid võite ja medaleid koju toonud, kuid Nissi ja Kernu on osalenud episoodiliselt ning Saue vald pole vist kunagi osa võtnud.

Maakilva I voor oli traditsiooniliselt Keilas, Saue linn pani välja kaks võistkonda: Sammas ja Ettur. Linna meister

ja neljakordne Maakilva võitja Tammetark lõpetas paraku võistluskarjääri.

Kokku alustas üle riigi võistlust 55 võistkonda, kellest 15 kuulub Harju regiooni. Nende mõõduvõtmine oligi Keilas. Ülejäänud võistlesid samaaegselt neljas muus regioonis.

Kuna kahe vooru tulemusel pääseb 10 paremat võistkonda otse kevadisse superfinaali ja ei pea vahepeal läbima vahefinaale, ongi oluline saada eelvoorudes palju punkte. Kõrge koht polegi otseselt nii tähtis.

Sel korral olid aga I vooru lõpptulemused Saue võistkondadel väga head. Sammas ja Ettur kogusid võrdselt 69 punkti ning olid Harjumaa arvestuses teisel-kolmandal kohal. Eespool oli vaid Harku

Saue linna esivõistluste lõppjärjestus 2017

- 1. Tammetark 94 punkti:** Villu Tamm, Indrek Salis, Villu Liiv ja Marko Siil
- 2. Keila 87 punkti:** Allar Viivik, Margus Välja, Alvar Niglas ja Hanneli Rudi
- 3. Sammas 79 punkti:** Kaido Lasn ja Andres Allpere
- 4. Tammetõru 76 punkti:** Raivo Lehiste, Riivo Lehiste, Jaak Valdre, Urmas Oljum
- 5. Ettur 73 punkti:** Virve Laan, Priit Tähtsalu, Urmas Väärtnõu ja Paavo Grünberg
- 6. Salavat Julajev 70 punkti:** Rein Uusküla ja Tiina Märten
- 7. SG4 70 punkti:** Ulvi Urgard, Malle Liiv, Priidu Valma ja Endla Lindmäe
- 8. Noortekeskus 62 punkti:** Monika Liiv, Üllar Põld, Kirke Kasari ja Rene Kolon

vald 75 punktiga. Üle Eesti jagasid meie võistkonnad 4.-6. kohta. Liidriks asus Saue meistrivõistlusteltki tuttav Põltsamaa 76 punktiga.

II voor oli 2. detsembril koduses Saue Kontserdisaalis. Võib tõdeda, et koduseintest kuigivõrd abi ei olnud: kaotati palju punkte ja kohti.

Sammas koosseisus Kaido Lasn, Andres Allpere, Ulvi Urgard ja Endla Lindmäe kogus 63 punkti ning jõudis kokkuvõttes siiski 132 punktiga

ühheidsandana superfinaali.

Etturi - Virve Laan, Urmas Väärtnõu, Priit Tähtsalu, Paavo Grünberg ja Kalev Tiirmaa - 54 punkti ning kogusumma 123 andis 16. koha, mistõttu jätkavad nad jaanuaris A-finaalis, kust superfinaali pääseb kuus paremat.

Eelvoorude kolm paremat olid Otepää vald 155, Harku vald 153 ja Põltsamaa linn 145 punktiga. Superfinaalis eelnevad punktid arvesse ei lähe, alustatakse nullist.

Kontserdisügise võimas lõppakord

Kristiina Liivik
Saue Muusikakooli direktor
Saue Kontserdisügise
projektijuht

Saue Kontserdisaalis oli 5. detsembril meeleolukas ja omapärane jazziohtu. Esines S.P.A.R. kvartett, mis on enda nime saanud koosseisu liikmete perekonnanime esitähedest. Kvarteti kõik mängijad on väga erilised muusikud, kes laval kokku saades suudavad luua ühe põneva ja haarava terviku.

S.P.A.R kvarteti muusikud on Eestis tuntud, nad tegutsevad aktiivselt paljudes kollektiivides ja muusikaprojektides. S.P.A.R kvartetis mängivad Raul Sööt tenorsaksofonil, Aleksander Paal altsaksofonil, Reigo Ahven trummidel ja Heikko Rimmel kontrabassil.

Eestis tunnustatud, omapärane ja jõuline saksofonist Raul Sööt töötab Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rütmimuusika osakonnas saksofoni eriala õppejõuna.

Eesti üks andekamaid sak-

S.P.A.R kvartetis mängivad Raul Sööt tenorsaksofonil, Aleksander Paal altsaksofonil, Reigo Ahven trummidel ja Heikko Rimmel kontrabassil. Pildil koos väikeste muusikutega Saue Muusikakoolist

sofoniste Aleksander Paal tegeleb lisaks saksofonisti karjäärile ka noorte saksofonistide koolitamisega Saue Muusikakoolis alates aastast 2015.

Särav ja võimekas trummar Reigo Ahven on rahvusvahelistes muusikaringkondades tunnustatud isik, jazzklubi Philly Joe's asutaja, jazzmuusika traditsioonide arendaja ja projektide algataja Eestis. 3. detsembril oli festivalil Jazzkaar KUMU auditoriumis tema esimese plaadi „Remember“

esitluskontsert.

Kontrabassimängija Heikko Rimmel on noorema põlvkonna üks andekamaid ja silmapaistvamaid muusikuid. Tema väljendusoskus, tehnika valdamine ja helikeel loovad laia muusikalise põhja ning improviseerimisvabaduse paljudele kaasmängijatele. Hetkel õpib ta Sibeliuse Akadeemias ning mängib mitmetes Eesti ja rahvusvahelistes ansamblites.

S.P.A.R kvartett on Eestis veel mitte väga tuntud koos-

Allkiri: Kontserdi sooja õhkkonda ja publiku head meeleolu aitas hoida lastevanemate korraldatud puhvet ja koogimüük Airi Liiva (paremal) eestvedamisel. Fotod: Kristiina Liivik

seis, rohkem on nad andnud kontserte välismaal.

Saue Kontserdisügisel esitas S.P.A.R omaloomingulist kava. Kogu kontserdi ajal oli publik haaratud võimsatest improvisatsioonidest, muusikaarendustest, saksofonide kahekõnest ja koosmängu energiast.

Esinemist toetas hubane valgus ja laudadega saalikujundus. Kontserdi sooja õhkkonda ja publiku head meeleolu aitas hoida lastevanemate korraldatud puhvet ja koogimüük. Suur

tänu eestvedaja Airi Liivale koogimüügi ettevalmistuse ja läbiviimise eest - täpsemalt saab lugeda Saue Muusikakooli kodulehelt www.sauemk.edu.ee.

Täname kontserdisügise kontsertide küllastajaid ja projekti toetajaid - Kultuurkapital, Saue linn, Eesti Interpreetide Liit - ja korraldajat MTÜ-d Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester. Ootame uutele kontsertidele ja kohtume Saue Kontserdisügisel 2018!

Märgiline aasta Midrimaal

Helgi Vaher
õppealajuhataja

Kiirelt lõpule lähenev 2017 on mitmes mõttes olnud märgiline Saue lasteaia Midrimaa jaoks.

Kohe aasta alguses asus direktori kohale suurte juhi kogemustega Diana Kuntor. Samaks ajaks oli lasteaia töökorralduses ette valmistatud oluline muudatus - käivitusid õhtused valverühmad. See andis rühmapersonalile võimaluse kasutada oluliselt rohkem kattuvat tööaega, et võimalikult mitmekesiselt toetada oma rühma laste arengut. Praeguse õppeaasta prioriteediks ongi just kattuva tööaja kasutamise analüüs.

Märtsikuus valmis aastaid 2013-2016 kokkuvõttev sisehindamise aruanne, mis andis sisendi meie 2015-2019 arengukavale täiendava tegevuskava koostamiseks. Uus tegevuskava püstitab oluliselt kõrgemad eesmärgid, mille saavutamiseks on olulised kogu meeskonna ühised jõupingutused.

Erinevad projektid ja heategevuslik kevadpidu

Mööduvat aastat lasteaias ilmestasi PRIA kooliköögil ja –puuviljaprojekt kahele vanemale vanuserühmale, Rāpina Aianduskooli taimepro-

Midrimaa sai Innove Euroopa Sotsiaalfondi meetmest rahastatavale arendusprojektile, et luua uuenevat õpikäsitus toetav organisatsioonikultuur, ligi 10 000 eurot. Fotol tegeleb lasteaia meeskond ühiste väärtuste sõnastamisega. Foto: Andra Salutee

jektis osalemine ning Euroopa Sotsiaalfondi ja SA-ga Innove koostöös korraldatav arendusprojekt organisatsioonikultuuri muutmiseks, et rakendada tööle uued õpikäsitlused.

Olulise muutuse läbi teinud heategevuslik kevadpidu andis tänava võimaluse koostöös lapsevanematega koguda lasteaia rühmadele oluliselt suurema summa heategevuslikku raha arendavate mänguasjade ja õppevahendite soetamiseks. Õpetajad otsustasid koostöös lapsevanematega enam kui 3000 euro kasutamise üle ja kogesid vastutuse suurust valikute tegemisel.

Suvi tõi endaga kaasa pikema puhkuse paljudele Midrimaa töötajatele, mille ajal käisid ehitustööd lasteaia B-tiivas. Augusti lõpuks valmisid õueterrasside kinniehitamise tulemusena uued ruumid. Üle pika aja avas Midrimaal taas ukseid sõimerühm, mil nimi Täheke ja järjekorranumber 17.

Aasta jooksul oli olulisi muudatusi lasteaia personali hulgas

Direktorile lisaks asus tööle noor ja energiline liikumisõpetaja, lapsepuhkuselt naasis kaks noort õpetajat. Augustis tuli kollektiivi mitu noort ja

tegusat õpetaja abi. Assistenti vastutusrikka ülesande võttis aasta jooksul enda kanda neli lasteaia õpetaja abi. Täna seis töötab Midrimaal 1+1+1-süsteemis juba viis rühma.

Sügis tõi meie meeskonda lisaks kaks õpetajat kõige väiksematele midrimaalastele. Suurt rõõmu tundsi ka noore, oma haridusteed jätkava eripedagoogi tööle asumisest. Uute kolleegide lisandumine toob alati endaga uut energiat, mis jõustab meid kõiki!

September kulges kiirete ettevalmistustega Midrimaa 55. sünnipäevaks

Juubelikuu oktoober tõi lastele külla kiusamisest vaba lasteaia meetodikast tuttava sõbra Karu ja tempoka diskohommiku noortekeskuses.

Ajaloo hommik taas elustas lasteaia algusajad ja viis pilgud ka tulevikku. Sünnipäevaaktus tõi kokku tänased ja endised töötajad, koostööpartnerid ja omavalitsuse esindajad, külalised. Oluliselt tihenes koostöö Saue linna hallatavate asutuste ja lapsevanematega. Kiired tegemised võttis kokku personali meeleolukas koosviibimine 60-ndate stiilis.

Novembrikuu traditsioonilistest mardi- ja kadripäeva tähistamise, isadepäeva pidustuste ja erinevate koolituste juurest

oleme tänaseks jõudnud jõuluootusaega. Ees ootavad aastalõpu toimetused ja laste kohtumised jõuluvanaga.

Nagu loo algul öeldud, on 2017. aasta märgiline

Mitte ainult Midrimaa jaoks. Haldusreformi tulemusel on Saue linn tänaseks ühinenud koos naaberomavalitsustega Saue vallaks. Midrimaast on saanud üks liige Saue valla lasteaedade peres.

Nende muutuste valguses tahame tänada seniseid koostööpartnereid ja tervitada uusi. Südamest tuleb tänu konstruktiivse ning väga tulemusliku koostöö eest linnavalitsusele ja volikogule. Täname Saue Sõna meie tegemiste kajastamise ja seeläbi lasteaia hea maine kujundamise eest.

Siirad tänusõnad lastevanematele ja lasteaia hoolekogule mõistmise, koostöö ja toetuse eest. Teiega üheskoos oleme iga päev loomas parimaid tingimusi kooskasvamiseks meie lastele

Suurimad tunnustussõnad tahan aga tänada meie lasteaia Midrimaa perele. Kogu personali pühendumine loob igas töös ja teos paremat homset Saue lastele ning annab lastevanematele teadmise, et nende lapsed on meie juures hoitud.

Päevakeskus viis oma tublid abilised tänuks Vilde muuseumi näitusele „Kohvist viidud“.
Foto: Anna Mishina

Päevakeskus tutvus Vilde muuseumis Eesti kohvikukultuuriga

Liivi Lents
Päevakeskuse juhataja

Saue Päevakeskuses tegutseb aktiiv, mis koosneb tegusatest inimestest, kes ettevõtmiste korraldamisel sõna sekka ütlevad ja tegudega toetavad. Tänu väärivaid inimesi on teisigi. Leidub lausa selliseid, kes ringi või klubi vabatahtlikult ja tasuta juhendavad. Aasta lõpus on päevakeskusel tavaks neid tegusaid abilisi tänada.

Sel korral viis tänu päevakeskuse tegusad abilised Vilde muuseumisse, kus kuraatorid Kaire Tilga ja Kertu Männiste tutvustasid näitust „Kohvist viidud“.

Nad kõnelesid Eesti kultuskohvikute ja kohvikute tähtsusest meie kirjanduse- ja kunstiinimeste elus. Kohvikukultuur Eestis sai alguse „Siuru“ aegadel. Tartu tähtsaima kohviku Verneris püsikundad olidki siurulased. Nende päev algas kohvikus ja lõppes kohvikus. Isegi postiaadressiks oli lihtsalt Tartu, kohvik Verner. Kuraatorite sõnul oligi kunstiinimeste mina-pildi loomise kohaks kohvik.

Verneris hiilgeaja lõpul oli kohvik kodus Artur Alliksaarele, kelle ümber kogunesid julgemad tudengitest jüngerid. Julgemad seetõttu, et Alliksaar ei olnud soositud ja tema luule oli lausa keelatud.

Tallinna kohvikukultuur ei olnud 19. sajandi alguses veel võrreldav Tartu omaga. Siin oli küll kohvik Linden, kuid Verneris kuulsust ja õhkkonda seal siiski ei kujunenud.

Tallinna kunstiinimeste kultuskohvikuks kujunes Pegasus. Seal võis kohata Viidingut, Luike, Jõerüüti, 60-ndate lõpus veel Lapinit, Toltsi ja teisi, kes korraldasid seal näitusi.

Lisaks huvitavatele lugudele olid muuseumi II korrusel vaatamiseks välja pandud maalid ja graafilised lehed kohvijoomisest ja kohvikute ning kohvi ja kohvikuteemalised luuletused lugemiseks. Kui luuletusi oli ka meie kaasaegsetelt, siis kunsti oli välja pandud küll ainult eelmise või üle-eelmise sajandi tegijatelt.

Kohvikukultuur sellisel kujul on kadunud. Isegi Jaak Jõerüüt oma luuletuses „Helsingis“ nendib, et kohvikus käid enda raha eest endale aega ostmas. Seega - kui kohvikus käiakse, siis võõras linnas ja mitte selleks, et teistega kohtuda, vaid selleks, et üksindust nautida. Suhtlust silmast silma asendab sotsiaalmeedia.

On see halb, või hea - seda me ei tea. Ajad muutuvad ja meie eelistused koos ajaga, aga päevakeskuse inimesed said nautida päeva lõpuks tõelist kohvi.

Detsembrikuu sünnipäevalapsed

ALEKSANDER OLESK	91	EVI PETERSON	83
MEEDI ZOOVA	89	MATILDA REIMAN	83
VALVE LINDEBERG	87	ASTA-LEA SILD	83
HEINO NUUT	87	VADIM TŠEŽIN	82
MILVI ALEV	86	ULVE PAKKER	81
ARNOLD MÄGI	86	ELLE NAUKAS	80
LAIN RINNE	86	VILVE NILK	80
LY VIKERPUUR	86	VAIKE PERT	80
ROLAND VILLIKO	85	LEMBIT ADAMSON	80
UNO-ALEKSANDER LIIK	85	LEMBIT VOSMI	80
ELLEN SIIR	84		
GALINA KOVALEVA	84	Palju-palju õnne!	

Jõulukuu Saue Päevakeskuses

- ◇ 14. detsembril kell 13 raamatuklubi.
- ◇ 15. detsembril kell 13 Tammetõru jõulupidu Tammevana pubis.
- ◇ 16. detsembril kell 17 lauluklubi Saue vabakirikus. Laulame jõululaule. Oodatud on kõik lauluhuvilised.
- ◇ 20. detsembril kell 13 esineb päevakeskuse näitering Põltsamaa Hooldekodus.
- ◇ 28. detsembril kell 14 eakate aastalõpupidu Saue Kontserdisaalis neile, kel aastaid 70 ja enam. Osalejatel palume kindlasti registreerida.
- ◇ 17. veebruaril kell 12 väljasõit Saue Kaubakeskuse eest Rakvere teatrisse „Lendas üle käopesa“ vaatama. Vajalik registreerimine. Hind täpsustamisel.

EELK Keila Miikaeli kogudus kutsub jõuluõhtu jumalateenistusele

Anu Väliaho
EELK Keila koguduse diakon

24. detsembril kell 16 jutlustab Keila kirikus peapiiskop Urmas Viilma.
Buss Sauelt väljub kell 15.15 Saue

kaubakeskuse eest ja toob tagasi Sauele.

Jumalateenistused Saueel toimuvad igal pühapäeval kell 13 päevakeskuse saalis Kütise 4. Oled väga oodatud. Õnnistatud jõuluaega!

Jumalateenistused detsembris Saue kirikus

Ärge kartke! Sest vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis saab osaks kogu rahvale, et teile on täna sündinud Päästja, kes on Issand Kristus. Luuka ev.2:10-11

17. detsembril kell 13 III advent

Saue kiriku 21. aastapäev. Teenistust juhatab ja jutlustab Erki Kuld. Muusikaga teenib Nõmme koguduse segakoor.

19. detsembril kell 19

Naiskoor Gaudete kontsert.

24. detsembril kell 15 jõululaupäev

Teenistust juhatab ja jutlustab Erki Kuld. Ettekandele tuleb jõulukantaat „Vii mägedele sõnum!“. Esitab Keila Baptistikoguduse ja Saue Kristliku Vabakoguduse ühendkoor.

25. detsembril kell 13

Teenistust juhatab Vahur Utno, jutlustab Erki Kuld. Muusikaga teenib Saue koguduse naisansambel.

26. detsembril kell 13

Teenistust juhatab ja jutlustab Vahur Utno. Saue koguduse jõulupuu.

31. detsembril 13

Teenistust juhatab ja jutlustab Raivo Kaustel.

Palve- ja osadustund igal kolmapäeval kell 18.

EAKATE AASTALÕPUPIDU

28. detsembril kell 14 Saue Kontserdisaalis neile, kel aastaid 70 ja enam

Osalejatel palume kindlasti registreerida

Saue Päevakeskuses või telefonil 659 5070

Päästeameti tuleohutuskampania kortermajade elanikele

Päästeamet

Käib Päästeameti tuleohutuskampania kortermajade elanikele, kelle ohutus sõltub tihtipeale üksteise käitumisest.

Kui ühel majaanikul puudub suitsuandur ja tulekahju avastatakse seepärast liiga hilja, satub ohtu kõigi majaanike elu ja vara.

Selgitage välja, et kõigil teie korteriühistu liikmetel oleks kodus suitsuandur, ja saate preemiaks tulekustuti.

Täpsemat infot kampania ja korteriühistu registreerimise kohta tulekustuti saamiseks leiab aadressilt www.kodutuleohutuks.ee.

Kui pensioni saaja töötab, peab ta hindama aasta kogutulu

Sotsiaalkindlustusamet

1. jaanuarist 2018 on maksuvaba tulu määr ühes kuus 500 eurot ja aastas 6000 eurot. Maksusüsteem ühtlustub, ära kaob täiendav maksuvaba tulu pensionidele ja kahjuhüvitistele ning kõigile kehtib üks maksuvabastus.

Sotsiaalkindlustusametis on tulumaksuga maksustatavateks tuludeks pension, vanemahüvitis ja kahjuhüvitis. Teised ameti kaudu makstavad toetused tulumaksuga maksustamisele ei kuulu (peretoetus, üksi elava pensionäri toetus jmt).

Kuni 1200 eurot kuus saaval inimesel on tulumaksuvaba miinimum 500 eurot kuus.

Kui saadav tulu jääb vahemikku 1200-2100 eurot kuus, siis arvestatakse maksuvabastust valemi järgi.

Rohkem kui 2100 eurot kuus teenivatel inimestel tulumaksuvabastus puudub.

Sotsiaalkindlustusamet arvestab uuest aastast pensionitelt automaatselt tulumaksuvabastust kuni 500 eurot kuus, kuid mitte rohkem kui seaduses ettenähtud summas. Vanemahüvitistelt ja kahjuhüvitistelt arvestame maksuvabastusega vaid

inimese avalduse alusel. Kui avaldus on meile juba esitatud, siis uut avaldust esitama ei pea.

Kui pensioni saaja töötab, peab ta hindama oma kogutulu (pension, töötasu jmt) ja otsustama, kellele ta oma maksuvaba miinimumi kasutamise avalduse esitab (tööandjale, sotsiaalkindlustusametile või mõlemale).

Kui täna on pensionär esitanud tulumaksuvabastuse avalduse sotsiaalkindlustusametile ja soovib, et ka edaspidi rakendaks tema pensionile tulumaksuvabastust üksnes sotsiaalkindlustusamet, siis uut avaldust ta esitama ei pea.

Kui inimene rakendab maksuvabastust üksnes pensionile, siis töötasule maksuvabastus ei rakendu.

Kui täna on pensionär esitanud tulumaksuvabastuse avalduse tööandjale ja soovib, et ka edaspidi rakendaks tulumaksuvabastust üksnes tööandja, peab ta ühendust võtma tööandjaga ja täpsustama, kas ta peab avalduse uuesti esitama või mitte. Kui inimene rakendab maksuvabastust üksnes tööandja poolt, siis pensionile tulumaksuvabastus ei rakendu.

Kui pensionär soovib, et maksuvabastust rakendataks nii pensionilt kui töötasult,

tuleb tal esitada kindlas summas maksuvaba tulu avaldus nii sotsiaalkindlustusametile kui ka tööandjale. Avalduse esitamisel peab töötav pensionär silmas pidama, et kokku saab tal igakuine maksuvabastus olla maksimaalselt 500 eurot kuus.

Küsimuste korral helistage telefonil 661 0551 või kirjutage e-postile tulumaks@sotsiaalkindlustusamet.ee.

Inimene saab maksuvabastuse kasutamist kontrollida ja avaldust esitada ka portaalis eesti.ee: kodanikule – toetused ja sotsiaalaabi – tulumaksuvabastuse taotlemine.

Et lemmiklooma jõulud rõõmsad oleksid

Raimond Strastin Saue Loomakliiniku loomaarst

Tõepoolest, päkapikud askeldavad ringi ja jõulud on jälle kord ukse ees. Loomale on jõulud üks segane aeg – kostüümis ja habemes suure kotiga võõras lastakse rõõmuga tuppa, majja tuuakse okastega puu, on palju ja maitsvat süüa ning väljas tüütud, pauku tegevad poisikesed. Et pikad pühad rõõmsalt ja rahulikult kulgeks nii kahe- kui neljajalgsetele, annan mõned soovituselooma „tervislikuks“ toitumiseks:

- ◇ Ära püüa järgida võrdse kohtlemise printsipi ja anda loomale sama toitu, mis ise sööd, kuna kõik söödav ei pruugi neljajalgsele sobida.
- ◇ Jälgi loomale antavat toidukogust, ära anna talle liiga rasvast, soolast ja võrtsikat toitu.
- ◇ Proovi vältida kontide andmist, eriti süldikondid ja linnuluud
- ◇ Väldi päkklite, rosinate ja viinamarjade andmist loomale.
- ◇ Šokolaad on loomale ohtlik juba üsna väikeses koguses. Võib tekitada südame pekslemist, hingeldust, oksendamist ja süljevoolest, krampe.
- ◇ Mürgised on looma jaoks jõulutäht, ratsuritäht, hüatsint. Lilleosade söömine võib kaasa tuua oksenduse,

Foto: internet

kõhulahtisuse, depressiooni ja limaskestade ärrituse.

Kui loom sööb ülalpool nimetatud taimeosi või šokolaadi, tuleks proovida loomal oksendust esile kutsuda. 10 kilogrammi looma kehamassi kohta üks teelusikatäis soola keelepäralt panna ja seejärel anda koerale natuke vett juua. Suurem kogus soola ei ole näidustatud.

Võib anda aktiivsütt, umbes ühe tableti 1-2 kg looma kehamassi kohta.

Mõistlik on pöörduda kohe ka loomaarsti poole, kes jagab edasised juhised.

Jõulueelsel nädalal saab Saue Loomakliinikus iga ostuga kaasa kingituse!

SAUE MUUSIKAKOOLI Aastalõpukontsert EESTI VABARIIGI 100

TEISIPÄEVAL 19.12 | KELL 18.00

SAUE KONTSERDISAALIS
(NURMESALLI 9)

ESINEVAD
SOLISTID, ANSAMBLID JA ORKESTER

Ootame kõiki kuulama!

SISSEPÄÄS TASUTA.
INFO: WWW.SAUUEMK.EDU.EE

Turvaline elukeskkond – hea koostöö naabritega

Marek Väljari
MTÜ Eesti Naabrivalve

Politsei- ja piirivalveamet, vallavalitsus, naabrivalve ühing ja Saue linna Kadaka Elurajooni Seltsi esindaja allkirjastasid 7. detsembril linnavalitsuses naabrivalve piirkonna loomise lepingu. Nimetatud moodustavad koostöös võrgustiku elukeskkonna turvalisemaks muutmisel.

Vastloodud piirkonna vanema Mati Simmi sõnul oli naabrivalve algatamise eesmärk elanike sotsiaalse aktiivsuse tõstmine. Kui 2000-ndate alguses iseloomustas naabrivalve tegevust pigem kodanikupatrull, siis täna on fookus enam kandunud elanike sotsiaalsele aktiivsusele ja koolitustele.

Sotsiaalne aktiivsus väljendub heanaaberlikes suhetes ja hoolivuses, elukeskkonnas toimuvate muudatuste või kuriteoalgete ilmumise märkamises ja vajadusel sellele reageerimises.

Eeltoodust tulenevalt loob elanike sotsiaalne aktiivsus soodsa pinnase turvalisuse tekkeks elukeskkonnas. Koolitustel on toetav funktsioon, mis aitab tõsta elanike teadlikkust. Lisaks on naabrivalve soodsaim viis kodukoha turvalisusse panustamiseks läbi ennetustegevuste. Saue linna kolm varasemat naabrivalve piirkonda loodi 2002., 2004. ja 2008. aastal.

Turvalisuse arengusuunad

Turvalisus omab laiemat tähendust, kui sellele igapäevaelus omistatakse. Turvalisusele mõeldes assotsieerub tavapärastelt valvekaamera, signalisatsioonisüsteem ja politseitöö nähtavus, aga võib olla ka poodi valvav turvamees või turvafirma patrullauto.

Siseturvalisuse arengukavas 2015-2020 tähendab turvalisus aga hoopis stabiilset elukeskkonda, milles inimene tunneb end kaitstult, kus on tagatud tema ohutus ja kindlustatus. Turvalisus moodustub seejuures läbi (turva)tunde ja tegeliku kogemuse.

Nimetatud tunne baseerub usul majanduslikku ja sotsiaalsesse toimetulekusse, õigluse ja vabaduse tagamise, riiklikku julgeolekusse ning kaitstusele sүütegude eest. Kindlustatusele lisandub veel täiendavalt (turva)tunde juures väljatoo-

Fotol vasakult Lääne-Harju politseijaoskonna juht Veiko Rاندlaine, Kadaka piirkonna naabrivalve vanem Mati Simm, Saue vallavanem Andres Laisk ja Naabrivalve tegevjuht Marek Väljari. Uus naabrivalve piirkond hõlmab ligi 40 majapidamist. Foto: Andres Kaarmann

dud loetelule meditsiiniline ja hariduslik, tööalane ning inimõiguslik toimetulek. Kindlustatuse loob kogemus, kuidas usk eeltoodusse realiseerub.

Oluline on siinpuhul täiendavalt välja tuua, et olenemata olukorrast, kus enamik inimesi arvab, et elanikkonna turvalisuse eest hoolitsemine ja päästetegevus peaksid jääma politsei ja kutseliste päästjate ülesandeks, on siseturvalisuse arengukavas ühe keskse teema sisse toodud, et turvalisus algab meist endast.

Eelnev toob kaasa põhimõttelise muudatuse, mis tähendab, et reageeriva jõu kasutamisel tuleb üle minna ennetamisele, mis on oluline mitmes mõttes, aga eeskätt seetõttu, et ennetada on alati odavam.

Teoreetiline lähtekoht

Eeltoodust lähtuvalt tuleb hakata üles ehitama oma kodulinna turvalist elukeskkonda selliselt, et iga inimene linnas saaks tunda end turvaliselt ja võiks südamerahus lapsed kooliteele või õue mängima saata. Sõltumata asjaolust, et Saue linna puhul on tegemist Harjumaal ühe turvalisema linnaga, ei tohi siinkohal turvalisuse loomist tagaplaanile jätta.

Turvalise elukeskkonna ülesehitamisel tuleks lähtuda kriminaalpreventsiooni teooriatest, politseitöö tulemusel kogutud statistikast ja praktikast ning hinnata piirkonna riske. Veel

tuleb lähtuda paratamatusest, et 100% turvalisust ei ole olemas, ja asjaolust, et kulu- tuluefektiivsuse piirist üle- või alaplaneerida ei ole mõistlik.

Igapäevaelu mõjutavaid enim kolm tuntumat kriminaalpreventsiooni teooriat:

- ◇ katkise akna teooria;
- ◇ kuritegude ennetamine läbi keskkonna kujundamise;
- ◇ tegevusrutiini teooria.

Katkise akna teooria (Kelling & Wilson, 1982) kandev idee on varajane märkamine, sekumine ja raskemate kuritegude niiviivadele pisirikkumistele tähelepanu pööramine. Veel tuuakse välja, et hooldatud ja puhas elukeskkond mõjub kuritegevuse toimepanemisele ebasoodsalt, vähendades seejuures varguste hulka piirkonnas lausa kaks korda.

Kuritegude ennetamine läbi keskkonna kujundamise (Jeffery, 1971) puhul tuuakse esile, et kuritegevust saab kontrollida elukeskkonna planeerimise kaudu, mille puhul turvalisus on planeeritud tänavatesse, hoonetesse ja parkidesse (haljastusse). Elukeskkonna turvalisuse suurendamiseks tuleks see planeerida nii, et suureneksid lähedased kontaktid inimeste vahel. Turvalisust ei saavutata ainult tundetute lukkude, riivide, aedade, okastraadi, betooni või tellistega ning mitte ka suurema politseinike arvuga, vaid hoopis

vähemärgatavate pehmete meetmetega, nagu näiteks värvide ja tekstuuride muutmine, sümbolsete värvade või hekkide kasutamine, suurendades sotsiaalseid kontakte inimeste vahel, kuid samas ka tähelepanu pöörates käitumuslikele aspektidele.

Tegevusrutiini teooria (Felson & Cohen, 1979) selgitab varavastaste varguste toimepanemise loogikat, aidates seeläbi vajalikud kaitsemeetmed välja töötada ja tarvitusele võtta. Tegevusrutiini teoorias tuuakse välja kuritegude toimepanemise mudel, mis ütleb, et kuriteo toimepanek eeldab üldreeglina kolme tingimuse ajalist ja ruumilist kokkulangemist: motiveeritud seaduserikkuja olemasolu, sobivat sihtmärki, mis võib esineda eseme kui inimese näol, ja pealtnägijate puudumist.

Tulenevalt eeltoodust oleks vaja rakendada kontrameetmeid, luues turvalisust silmas pidades kaitstud elukeskkond, muuta esemete kättesaamine ja äraviimine keeruliseks, luua elukeskkonda sotsiaalse kontrolli süsteem, mis väljendub pealtnägijate olemasolus (naabrid, postiljon, lastega jalutavad pered, tervisesportlased jne).

Kaasav ühtekuuluvusring

Tulles tagasi artikli alguses mainitud siseturvalisuse arengukava juurde, mis toob välja, et turvalisus algab meist igaühest endast ja et tuleb üle

minna reageeriva jõu kasutamisel ennetavatele tegevusele, on paslik välja tuua mudel selliseks lähenemiseks.

Muuta tuleb elukeskkonda selliselt, et see ei soodustaks õigusrikkumiste toimepanemist. Nick Tilley (2005) toob välja ühtekuuluvusringi: hooldatud elukeskkond ja hoiatussildid (näiteks „Naabrivalve piirkond“) -> vastastikuse usalduse suurendamine -> kollektiivse aktiivsuse suurendamine -> naabrite vastastikune usaldus -> kollektiivse tõhususe kasv (sotsiaalne kontroll) -> antisotsiaalse käitumise vähendamine.

Omavalitsuse roll turvalisuse loomisel on kasvav haldusreformi valguses ja eeldab eeltoodud teooriate rakendamist igapäevaelu. See tähendab, et veelgi enam on vaja kaasata spetsialiste, asjatundjaid, praktikuid ja kohalikku kogukonda. Niimoodi on võimalik turvalisust elukeskkonnas tõsta.

Kokkuvõtteks

Turvalise elukeskkonna loomiseks on vaja teada, millel see baseerub - tunda teaduslikult tõestatud teooriaid ja rakendada need spetsialistide abil igapäevaelu.

Olenemata olukorrast, kus varavastane kuritegevus on langeva trendiga, tuleb siiski turvalisuse teemadega tegeleda järjepidevalt ja igapäevaselt.

Eestis näitavad kasvu lähisuhtevägivalda ja majandusega seotud kuriteod, mis ei ole jälgitavad valvekaamera, signalisatsioonisüsteemi või politseipatrulliga. Arusaama turvalisusest tuleks seetõttu oluliselt laiendada ning arvestada uute ohtude ja riskidega: lähisuhtevägivald, immigratsioon, terrorism, majanduskuritegevus, korruptsioon.

Turvalist elukeskkonda ei tohi võtta iseenesest mõistetava väärtusena, vaid selle nimel tuleb teha igapäevast tööd. Paralleeli võib tõmmata ladinakeelse väljendiga *si vis pacem, para bellum* - kui tahad rahu, valmistu sõjaks. Kui tahad turvalist elukeskkonda, panusta sellesse igapäevaselt.

www.naabrivalve.ee
facebook.com/eestinaabrivalve/

KUULUTUSED

Teenused

SAUE LOOMAKLIINIK. Avatud E-R 15.00-19.00. L, P suletud. Telefon 6003382, info@sauekliinik.ee. Vältimaks asjatut ootamist, palume kliiniku telefonil aeg ette registreerida! Koduvisiidid.

Kogenud puuhooldajad teostavad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Puude tervisliku seisundi hindamine ja konsultatsioon on tasuta. SOODSAD HINNAD. Telefon 5220321, www.arbormen.ee.

Kivikorstnate parandus ja uute ehitamine. Tel 5188889.

Pottsepatööd ja looduskivi paigaldus. Materjal, transport meie poolt. www.ahjudjakaminad.ee. Tel 58033448, Ain.

Korstnapühkimine ja kivikorstnate ladumine. Litsentseeritud firma. Tel 54616929. www.kivixkorsten.eu, FB: KivixKorsten.

Maja ehitamine koos kõigi lahendustega, projekteerimine, kasutusluba. Telefon 53529476, e-mail ehitus@miltongrupp.ee.

Üldehitus, katused, fassaadid ja viimistlustööd. Telefon 53529476, e-mail mehitus@gmail.com.

HOMMIKUJOOGA tunnid kell 10.00-11.30 toimuvad kolmapäeviti Saue ja esmaspäeviti Keilas! Täpsem info www.simran.ee, tel 5253753.

Ostan

Pere ostab nõukogudeaegseid lauanõusid ja lillevaase. Telefon 58599737, e-posti aadress tarklaas@hotmail.com.

Soovin osta kiiresti sõiduauto, hinnaga kuni 1000 eurot. Võib olla ka ilma ülevaatuseta. Telefon 58190200, e-posti aadress Rain30@hotmail.com.

Ostan kasutuseta jäänud sõiduauto või kaubiku. Võib olla remonti vajav, pakkuda võib ka Vene autot. Tel 56298239.

Müün

Müüa toored küttepuid: lepp 33€/rm, sanglepp 36€/rm, haab 36€/rm, kask 39€/rm, saar 39€/rm. Kogus alates 7 rm, transport hinna sees. Tel 55518498.

Aia, värava, tõstuse ja automaatika lahendused parima hinnaga Eestis. Liugvärava komplekt kuni 4,5 m avale 1495 eurot. Tiibvärava komplekt kuni 4m avale 1150 eurot. Tõstuks 2,5 m x 2 m 450 eurot. www.koduvärv.ee, tel 5895 8809, info@koduvärv.ee.

Meilt saab taas tellida kartulit, kõõgivilju ja mett! Tellimusi võtame vastu igapäevaselt. Tellimiseks ja lisainfo saamiseks helistage tel 58652190.

Müüa hobusesõnnikut (ei sisalda saepuru). Kogus, hind ja transport kokkuleppel. Telefon 56680222.

Müüa mett 7,50 eur/kg. Koju-toomine Saue tasuta. Tellimine e-mailil arusauna@gmail.com; kodulehel www.facebook.com/arusaunamesindustalu; tel 53410200.

Müüa ümarat ja kandilist puitb-

riketti, turbabriketti, pelleteid, sõelutud kivisütt ning kütteklot-sid võrkkotis. Transport Sauele tasuta. Tel 53593615, www.keilabrikett.ee.

Kinnisvara

Ostan korteri Saue linnas, kõik pakkumised on oodatud! Tel 56641122.

Ostan garaaži Saue. 55540337.

Ostan garaaži, kõik pakkumised on oodatud! Tel 56641122.

Ostan garaaži Saue linnas hinnaga 5000-8000 eurot. Kõik pakkumised on oodatud! Tel 56675000.

Ostan Sauele uuema maja. Telefon 55520120.

Varia

27.12 kell 19 Kernu mõis. Aastalõpu kontsert: Kirill Ogorodnikov (kitarr). Kavas T. Kõrvits, R. Jürjendal, P. Vähi, L. Jõelet, R. Eespere, E. Mägi. Piletid (8/5 €) saadaval Piletilevis ja tund enne kontserdi algust kohapealt. Vaata lisa: www.interpreet.ee.

Pakun tööd

Firma pakub tööd PLATSI MEISTRILE vanametalli vastuvõtu platsile. Töökoht asub Tutermaal Harku vallas. Info tel 5015433. Tööle asumine koheselt.

Otsitakse välikoristajat Sauele. Töö toimub talvel 5 x nädalas hommikuti. Bruto kuutasu 180 eurot. Tööülesanneteks väliteritooriumi korrashoid. Lisainfo: Mihhail, 55579192; mihhail@luxpuhastus.ee.

Mänguväljakuid tootev rahvusvaheline ettevõtte Laagris otsib kollektiivi keevitajaid ja laotõtajaid-pakkijaid. Tel 5288203, e-mail janek.teinlum@lappset.com.

Uuendatud töötasu! Otsime koristajat-puhastusteenindajat Sauele. Töö toimub suvel 2 korda nädalas ja talvel 5 korda nädalas. Kuutasu suvel 150 eurot netos, talvel 250 eurot netos. Tööülesanneteks siseruumide ja väliteritooriumi korrashoid. Tööpakkumisega on kiire! Võta julgelt lisainfoks ühendust! Kontakt Mihhail, tel 55579192; e-mail mihhail@luxpuhastus.ee.

**AKNAD
UKSED
VÄLISUKSED
LÜKANDUKSED**

**Ainult
meil
10 päeva
akende
valmimine!**

Tallinn: Laki 36
A sissekäik 3. korrus
Avatud: E-R 9-17
tallinn@glasaken.ee
reval@glasaken.ee
mob: 555 15 766
tel/faks: 6098 862

glasaken.ee

**Garaažiuksed, aiaväravad, automaatika -
20-aastase kogemusega tootjalt Sauele.
Tule tutvu näidistega Tule tn 29 kontoris
või külasta meie kodulehte**

www.hansadoor.eu

**Keskuse
pargis**

**9. jaanuaril
kell 18**

**Jõulukuuskede
pidulik
ärasaatmine**

**Glögi ja
piparkoogid!**

**Too oma
jõulukuusk
lõkkesse!**

Korraldavad Saue Noortekeskus
ja Saue Huvikeskus

**SAUE NOORTEKESKUS
SOOVIB TEILE
HÄID JÕULE JA
KUTSUB KÕIKI
22. DETSEMBRIL
KELL 16:00
PIPARKOOGILE
JA MANDARIINILE**

SAUE NOORTEKESKUS 609 1597

Avaldame sügavat kaastunnet
Urmas Mägile
kalli abikaasa **DAGMARI**
kaotuse puhul.
Mart ja Liisa perega

Avaldame sügavat kaastunnet
Peetrite ja Marikale armsa ema
ja ämma
RUTH DERRIK
19.VIII 1928 -3.XII 2017
kaotuse puhul.
OÜ Tekelsoni kolleegid

*Muutmatu kui meri on mure,
lõputu kui lootus on lein...*
Armas Helle, langetame leinas
pea
ja oleme Sinuga sel raskel
tunnil,
mil saadad igaviku teele
armastatud abikaasa
MAANO KOPPELI
Saue Kodu-uurimise Seltsing

KEILA
TARBIJATE ÜHISTU

Nädalalõpu pakkumised 15.-17. detsember
Saue Kaubakeskuses
Ridva 15, Saue. Avatud: 9-22

Maitselt Mahe verivorst suitsupeekoniga 500 g maks ja Moorits **1,59 €** (3,18 €/kg) tavahind 2,39 € **-39%**

Rukkileivakattega ahjukael 620 g Rakvere **3,79 €** (6,11 €/kg) tavahind 5,39 € **-30%**

Majonees Hellmann's Original 420 ml **1,69 €** (4,02 €/l) tavahind 2,49 € **-32%**

Kanasalat Kikerikii **4,30 €/kg** tavahind 6,20 €/kg **-30%**

Pikksai küsilauguvõidega 175 g Eesti Pagar **0,65 €** (3,71 €/kg) tavahind 0,89 € **-27%**

Ruks hele seemneleib 290 g Leibur **0,57 €** (1,96 €/kg) tavahind 0,69 € **-18%**

Zewa Deluxe tual. paber 4 rulli **1,39 €** (0,35 €/r) tavahind 1,99 € **-30%**

Stritsel karamelli-täidisega 340 g **1,59 €** (4,67 €/kg) tavahind 2,29 € **-30%**

RÕÕMU KAUBAMAJA
Haapsalu mnt. 57b, Keila. Avatud: 9-22

Parfüümid, tualettveed -20%

Pakkumine kehtib 15.-17. detsember või kuni kaup jätkub! Lisainfo: www.keilaty.ee, tel: 6580800

ATH laste vanemate tugirühma kokusaamine

esmaspäeval, 18. detsembril, algusega kell 18.00

Saue lasteaias Midrimaa, aadress Koondise 23

Osalemine on tasuta

Registreerimine e-posti

aadressil anneli@saue.ee

või telefonil 529 2820.

SOOVIME KÕIGILE MÄLUMÄNGURITELE
RAHULIKKU JÕULUAEGA JA MEELEOLUKAID
KOHTUMISI UUEL AASTAL!

SAUE MÄLUMÄNGU TOIMUMISE AJAD 2018. AASTAL:
19. JAANUAR, 9. VEEBRUAR, 23. MÄRTS JA 13. APRILL

SINIMUSTVALGE SAUE JA ANDRESE MÄLUMÄNGUD

30.12.2017
Saue Kontserdisaalis
kell 20.00

ANSAMBLIGA SINU NAINE

AASTA-LÕPU-PIDU

Üllatusesinejad
Tervitusjook
Avatud baar

Pilet 10€
Pileteid saab osta eelmüügist ja kohapeal

Pidu laudadega
Eelregistreerimine ja info 5049366
Korraldaja: MTÜ Sinimustvalge Saue

Looja, õnnista ja hoia

Saue Poistekoor
Saue Noorte Meeste Koor
Saue Segakoor

Hageri kirikus
17. detsembril
kell 17

Sissepääs prii!